

Contexto sociopolítico e cultural do séc. XX

Política, economía e sociedade no mundo	Política, economía e cultura na Galiza	Situación política no Estado Español
<p>1903: Nacemento da aviación</p> <p>1914-1918: Primeira Guerra Mundial</p> <p>1917: Revolución Rusa 1918: Epidemia de gripe con millóns de mortos en todo o mundo 1919: Tratado de paz de Versalles 1920: Sufraxio feminino nos USA Primerias emisións radiofónicas en USA e RU 1924: Mussolini chega ao poder en Italia. Morre Lenin. Stalin chega ao poder na URSS 1927: Primeiro voo transatlántico Stalin faise co poder na URSS 1928: Fleming descobre a penicilina</p>	<p>REXURDIMENTO</p> <p>1853: Xoán Manuel Pintos: <i>A gaita gallega</i> 1863: Rosalía de Castro: <i>Cantares Gallegos</i> 1876: <i>O Tío Marcos da Portela</i> 1880: Rosalía de Castro: <i>Follas Novas</i> Curros Enríquez: <i>Aires da miña terra</i> Lamas Carvajal: <i>Saudades Gallegas</i> Marcial Valladares: <i>Maxina ou a filla espúrea</i> 1886: Eduardo Pondal: <i>Queixumes dos Pinos</i> 1888: Curros Enríquez: <i>O divino sainete</i> 1889: Lamas Carvajal: <i>Catecismo do labrego</i> 1894: Antonio López Ferreiro: <i>A tecedeira de Bonaval</i> 1899: Xesús Rodríguez López: <i>A cruz de salgueiro</i></p> <p>1900: A poboación galega chega a 1 980 515 persoas</p> <p>1905: Creación da Real Academia Galega 1907-1923: Agrarismo (Acción Gallega; Basilio Álvarez)</p> <p>1916: Irmandades da Fala 1917: Ramón Cabanillas: <i>Da terra asoballada</i> 1918: I Asemblea Nacionalista de Lugo</p> <p>1920: Fúndase a revista <i>Nós</i></p> <p>1928: Otero Pedrayo: <i>Os camiños da vida</i> Vicente Risco: <i>O porco de pé</i> Manuel Antonio: <i>De catro a catro</i></p>	<p>1874-1931 Restauración Borbónica</p> <p>(1923-1931: ditadura de Primo de Rivera)</p>

<p>1929: Crise da Bolsa de Nova York Creación do Estado de Cidade do Vaticano</p> <p>1933: Hitler chega ao poder en Alemaña: nace o III Reich.</p> <p>1940-1945: Alemaña invade Polonia e Segunda Guerra Mundial</p> <p>1941: O Xapón bombardea Perl Harbor: USA entra en guerra.</p> <p>1944: Desembarco de Normandía</p> <p>1945: USA lanza as bombas atómicas de Hiroshima e Nagasaki Creación da ONU</p> <p>1947: Independencia da India. Comeza a descolonización</p> <p>1948: Plan Marshall para a recuperación de Europa Asasinato de Ghandi Creación do Estado de Israel Triunfo do Comunismo na China Declaración Universal do Dereitos Humanos</p> <p>1949: Creación da República Popular Chinesa Comeza o apartheid en Sudáfrica</p> <p>1950: A poboación mundial é de 2 215 millóns de persoas. Guerra de Corea Comeza a guerra fría entre USA e a URSS Ditadura de Batista en Cuba</p> <p>1957: Fundación da CEE</p> <p>1958: Creación da Nasa</p>	<p>1931: Creación do Partido Galeguista</p> <p>1934: Castelao: <i>Os dous de sempre</i> <i>Sempre en Galiza</i> (1944)</p> <p>1936: o 28 de xuño apróbase o Referendo do Estatuto de Autonomía da Galiza -Fusilamento de Díaz Baliño, Ánxel Casal e Alexandre Bóveda e Lustres Rivas, entre outros</p> <p>1943-1952: Guerrilleiros antifranquistas</p> <p>1947: Aquilino Iglesia Alvariño: Cómaros verdes</p> <p>1950: Creación da Editorial Galaxia</p> <p>1952: Execución de Benigno Andrade, O Foucellas</p> <p>1958: X.L. Méndez Ferrín: <i>Percival e outras historias</i></p>	<p>1931-1936: II República</p> <p>1936-39: Guerra Civil Española</p> <p>1939-1975: ditadura de Franco</p> <p>1945-1951: Autarquía económica e illamento internacional</p> <p>1951-1962: Recoñecemento internacional</p>
--	--	--

<p>1959: Revolución cubana 1960: Nace a OPEP 1961: Construción do Muro de Berlín 1962: Concilio Vaticano II en Roma 1962-1975: Capitalismo monopolista</p> <p>1964: Guerra de Vietnam Constitúese a OLP</p> <p>1968: Maio francés Primavera de Praga Luther King morre asasinado 1969: O home chega á Lúa (Neil Armstrong)</p> <p>1973: Crise do petróleo Primeiras probas de internet</p> <p>1981: IBM lanza o primeiro ordenador persoal</p> <p>1985: Inicio da Perestroika na URSS 1986: Desastre Nuclear de Chernobil</p> <p>1988: Matanza de Tiananmen 1989: Caída do Muro de Berlín 1991: Desaparece a URSS. Guerra do Golfo</p>	<p>ANOS 60: Asociacións culturais</p> <p>1963: Creación de Edicións do Castro Instáurase o Día das Letras Galegas Creación do Partido Socialista Galego Celso Emilio Ferreiro: <i>Longa noite de pedra</i> 1964: Creación da Unión do Pobo Galego</p> <p>1967-1970: Primeiras folgas obreiras en Ferrol e Vigo</p> <p>1972: Morte de dous obreiros nunha manifestación de traballadores en Ferrol</p> <p>1975: C. Casares: <i>Xoguetes para un tempo prohibido</i> 1976: X. L. Méndez Ferrín: <i>Con pólvora e magnolias</i> 1977: R. Vidal Bolaño: <i>Laudamuco, señor de ningures</i> 1979: Creación da editorial Xerais 1980: Xavier Alcalá: <i>A nosa cinza</i> 1981: Estatuto de Autonomía 1982: Primeiro goberno galego: Fernández Albor Camilo Gonsar: <i>Cara a Times Square</i> 1983: Lei de Normalización Lingüística 1985: Creación da CRTVG</p> <p>1987-1989: Goberno tripartito</p> <p>1989-2005: Goberno de Fraga Iribarne 1991: Fundación da Editorial Espiral Maior</p>	<p>1975: Fin da ditadura de Franco no Estado Español</p> <p>1978: Constitución Española</p>
--	--	---

<p>1992: Sinatura do Tratado de Maastricht División de Checoslovaquia A OMS deixa de considerar a homosexualidade como unha enfermidade.</p> <p>1993: Entra en vigor o espazo económico europeo Primeiro Compact Disc</p> <p>1994: Nelson Mandela, primeiro Presidente negro de Sudáfrica Sublevación indíxena en Chiapas (México)</p> <p>1996: Os talibáns toman o poder en Afganistán</p> <p>1997: Clonación da ovella Dolly</p> <p>1998: Acordos de Paz no Ulster</p> <p>1999: Cimeira da OMC en Seattle</p> <p>2000: Comeza a 2ª Intifada</p> <p>2001: Ataque terrorista contra as Torres Xemelgas de Nova York Reunión do G-8 en Xénova: graves disturbios entre a policía e os grupos alterglobalización Clonación do primeiro embrión humano O euro, moeda única en doce estados da UE</p> <p>2003: Invasión do Iraq A poboación mundial alcanza os 6 500 millóns de persoas.</p> <p>2004: Atentado terrorista 11-M en Madrid Morre Yasir Arafat Ampliación da UE a 25 estados 716 millóns de persoas teñen acceso a internet</p> <p>2005: Atentados do 7 de xullo en Londres</p>	<p>1993: Suso de Toro: <i>Tic-tac</i></p> <p>1998: Manuel Rivas: <i>O lapis do carpinteiro</i></p> <p>2000: Chus Pato: <i>m-Talá</i></p> <p>2002: Biblioteca 120 de <i>LVG</i></p> <p>2003: O Prestige derrama 77 000 tolenadas de cru fronte ás nosas costas.</p> <p>2005: Goberno bipartito</p>	
--	---	--